

TÌNH CẢM TUỔI HỌC TRÒ TRONG TRUYỆN CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH

◆ TS. NGÔ THU THỦY

◆ NGUYỄN THỊ HỒNG NHUNG

Nguyễn Nhật Ánh từ lâu đã trở thành một trong những nhà văn được yêu thích nhất trong nền văn học Việt Nam đương đại qua rất nhiều tác phẩm viết về tuổi học trò. Với sự sáng tạo miệt mài, bền bỉ như con tằm nhả tơ, nhà văn của tuổi thơ đã tạo nên những sợi tơ mềm mại, lấp lánh diệu kỳ mà bền chặt vẫn vương trong tâm hồn độc giả.

Khi nhận ra mình đã ở quá xa sân ga của tuổi nhỏ, Nguyễn Nhật Ánh đã dùng trang văn để kéo sân ga ấy gần lại mình, kéo người đọc trở về thế giới hồn nhiên, vui tươi, trong sáng, đầy mộng mơ đúng với lứa tuổi học trò. Và với nhà văn, thời gian luôn khắc sâu và sống dậy trong tâm hồn ông là thời khắc tuổi 15: “Mặc dù nhiều tuổi nhưng trong con người tôi luôn có cậu bé học trò, và cậu học trò đó cứ mãi mãi ở tuổi 15. Khi tôi viết thì như cậu học trò tuổi 15 viết nhật ký, chính cậu học trò đó giúp tôi bao nhiêu năm nay viết được những tác phẩm về tuổi thơ, về tuổi học trò, về tuổi mới lớn.”¹

Theo từng trang sách của nhà văn, độc giả được trải qua vô vàn những cung bậc cảm xúc phong phú trong thế giới “nhất quỷ nhì ma thứ ba học trò”.

1. Gia đình và những tình cảm yêu thương đong đầy

Gia đình là nơi cuộc sống bắt đầu và tình yêu không bao giờ kết thúc, đó là món quà tuyệt vời nhất, là bến đỗ bình yên nhất đối với mỗi con người, và với Nguyễn Nhật Ánh cũng vậy. Vì thế, trong mỗi tác phẩm

viết về tuổi học trò, ông đều dành một phần không nhỏ để các nhân vật của mình bộc lộ tình cảm yêu thương với gia đình, với những người thân yêu.

Đó là tình cảm yêu mến đặc biệt dành cho bà, người luôn che chở, bao dung ta bằng sự dịu dàng, trìu mến. Có lẽ, đứa trẻ nào cũng đã từng một lần trốn sau lưng bà khi bị bố mẹ dọa đánh, từng sà vào lòng bà, làm nũng với bà và say mê những câu chuyện cổ tích của bà như Ngạn (*Mắt biếc*). Mỗi khi nằm trong vòng tay bà, nghe bà kể chuyện, Ngạn như chìm đắm vào thế giới thần tiên: “Mỗi khi bà kể chuyện, tôi luôn luôn nằm nghe với cảm giác hứng thú hết như lần đầu tiên, có lẽ do giọng kể dịu dàng và âu yếm của bà, bao giờ nó cũng toát ra một tình cảm triu mến đặc biệt dành cho tôi khiến trái tim tôi run lên trong một nỗi xúc động hân hoan khó tả. Và tôi ngủ thiếp đi lúc nào không hay, với trái tim không ngừng thổn thức”². Đó là niềm hạnh phúc vô bờ của Chuẩn trong *Trại hoa vàng* khi biết ba luôn thầm lặng dõi theo từng bước đi và dành cho mình bao yêu thương: “Niềm vui đột ngột khiến tôi như nghẹn thở. Tôi lắp bắp “con... con...” một hồi vẫn không nói được tiếng “cảm ơn ba” nằm mắc nghẹn ngang cổ họng...”³. Đó là tình cảm anh em đầy ấm áp của Răng Chuột và Cọng Rơm (*Ngôi trường mọi khi*), của Tường và Thiều (*Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*), của Chuẩn và nhỏ Châu (*Trại hoa vàng*)... Đã có những bí mật và cả những lời nói dối nhưng lời nói dối của

những đứa trẻ ấy lại khiến người ta thật xúc động bởi nó xuất phát từ những trái tim yêu thương. Và đó còn là sự thấu hiểu cùng ý thức về trách nhiệm với gia đình của những cô cậu học trò. Hiểu được hoàn cảnh khó khăn của gia đình, thấy được nỗi nhọc nhằn của mẹ và những mệt mỏi in hằn trên khuôn mặt cha, Chuẩn (*Trại hoa vàng*) thấy thương ba mẹ nhiều hơn, lòng cậu tràn đầy quyết tâm sẽ học thật giỏi để có tiền giúp đỡ cha mẹ và lo cho em.

Gia đình là cả một khoảng trời tuổi thơ của mỗi người nhưng ở đó không phải lúc nào cũng trọn vẹn yêu thương mà vẫn có những hiểu lầm, cãi vã, vẫn có những ích kỷ, nhỏ nhen và có cả những ấm ức, giận hờn. Thiều - "người anh quý quái" trong *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh* luôn là người khởi xướng những trò nghịch ngợm nhưng lại hèn nhát trốn đi mỗi lần gây ra chuyện để cho Tường phải hứng chịu những trận đòn roi của cha. Hết lần này đến lần khác, chỉ vì sự ích kỷ của mình, Thiều đã gây nên những tổn thương cả về thể xác lẫn tâm hồn cho em trai. Những suy nghĩ và hành động của Thiều với em là biểu hiện cho nét tâm lý nông nổi, bất thường của tuổi học trò. Và có lẽ ai đã từng là anh, là chị cũng đều thấy một phần ích kỷ, nhỏ nhen của mình trong nhân vật này. Nguyễn Nhật Ánh cũng để các nhân vật tuổi học trò được nói lên những suy nghĩ, áp lực của chúng trước sự quản lý nghiêm khắc của cha mẹ. Không ít những đứa trẻ đã từng phải bực bội thốt lên rằng "Người lớn thật khó hiểu và bất công". Đôi khi vì cảm thấy quá gò bó, bất lực trong chính ngôi nhà của mình, những đứa trẻ trở nên im lặng, bướng bỉnh, thậm chí âm thầm chống đối lại những quyết định của cha mẹ. Để rồi dẫn đến những tình huống đáng tiếc như Chuẩn (*Trại hoa vàng*) đánh cắp tiền của mẹ để thỏa mãn niềm đam mê với hoa, hay anh chàng Bắp Rang (*Ngôi trường mọi khi*) đã

cố tình học dốt để chống lại sự áp đặt nghề nghiệp của bố mẹ... Đặc biệt, lứa tuổi học trò có lòng tự trọng rất cao nên những trận đòn roi, những lời la mắng một cách thiếu tôn trọng của ba mẹ đôi khi vô tình gây nên những tổn thương sâu sắc cho con trẻ. Tuổi thơ của Ngạn (*Mắt biếc*), Chuẩn (*Trại hoa vàng*), Tường và Thiều trong (*Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*) đã không ít lần phải hứng chịu những trận đòn đau thấu xương của ba. Nổi đau thể xác có thể tan biến ngay nhưng những vết thương trong tâm hồn thì có lẽ vẫn cứ đau đớn âm ỉ mãi không thôi, thậm chí khiến những đứa trẻ luôn có tâm lý e dè, sợ hãi, đề phòng trước người lớn.

Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã thể hiện một cách chân thực, đa dạng những suy nghĩ, tình cảm của tuổi học trò trong cuộc sống gia đình. Tuy nhiên, từ những cảm xúc chân thật ấy, người đọc nhận ra rằng, cãi vã để hiểu nhau hơn, giận hờn để yêu nhau nhiều hơn và cuối cùng, gia đình vẫn là nơi tình yêu luôn luôn hiện hữu. Qua những câu chuyện sinh động, đầy hơi thở cuộc sống, Nguyễn Nhật Ánh đã giúp những người làm cha mẹ phần nào hiểu thêm tâm tư tình cảm của con trẻ, đồng thời tự nhìn nhận lại cách ứng xử và giáo dục con của mình, học cách đồng cảm, tôn trọng để có thể trở thành người bạn cùng trò chuyện, lắng nghe và thấu hiểu với con.

2. Thầy trò và những tình cảm yêu mến, trân trọng

Ai trong đời cũng trải qua tuổi học trò hoa mộng, cũng đều có những người thầy, người cô đặc biệt của riêng mình, và kỷ niệm về thầy cô bao giờ cũng là những kỷ niệm thiêng liêng nhất. Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã kể cho người đọc rất nhiều câu chuyện giản dị mà ấm áp tình cảm thầy trò.

Đó là tình cảm yêu mến của lũ trò nhỏ với cô Thung (*Mắt biếc*), một cô giáo có giọng

nói nhỏ nhẹ, cử chỉ dịu dàng, âu yếm; là tình cảm cô trò phảng phất tình chị em lẫn tình bạn bè của Cô Hiền và cô Mùi (*Lá nằm trong lá*) - hai cô giáo trẻ vui tính, thân thiện, luôn có sự thấu hiểu, chia sẻ và khích lệ học trò phát huy năng lực của mình; là sự gắn bó của Đăng (*Cây chuối non đi giày xanh*) với cô Sa, người luôn yêu thương, bao dung và coi cậu như con trai. Để rồi càng gắn bó với thầy cô bao nhiêu thì ngày chia xa, chúng lại càng lưu luyến bấy nhiêu: "Tôi bất giác chạnh lòng và trong một lúc tôi không thể nào rời mắt khỏi lọ hoa trên bàn như bị nhàn phượng đỏ thoi miên, lòng không biết hướng cảm xúc của mình vào đâu".⁴

Tuy nhiên, dù có gần gũi, yêu mến bao nhiêu, giữa thầy và trò vẫn luôn có một khoảng cách vô hình giống như Đăng (*Cây chuối non đi giày xanh*) đã từng thổ lộ: "Học trò đũa nào mà chẳng sợ thầy cô"⁵. Thầy cô nghiêm khắc sẽ rèn cho học sinh tính nguyên tắc, kỷ luật. Thầy Phu (*Mắt biếc*), thầy Tám (*Bảy bước tới mùa hè*), thầy Nhãn (*Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*)... luôn có những hình phạt khiến lũ trò nhỏ phải nép nghe lời. Nhưng đôi khi những hình phạt quá gay gắt của thầy cô khiến học trò trở nên sợ hãi, áp lực, thậm chí vô tình gây nên tổn thương sâu sắc với những tâm hồn đang rất đổi mong manh. Từ đó dẫn đến tâm lý chống đối hay phản ứng lại bằng những "cuộc nổi loạn" như Ngạn (*Mắt biếc*) - không năn nỉ, cũng không xin lỗi mà cứ rằng chịu đựng hình phạt của thầy Phu đến khi ngất xỉu giữa sân nắng; còn Khoa (*Bảy bước tới mùa hè*) dù biết mình sai nhưng vẫn quyết định bỏ học luôn chứ không xin lỗi thầy Tám.

Đọc truyện Nguyễn Nhật Ánh, những độc giả tuổi học trò có thể tìm thấy câu chuyện của chính mình trong đó. Để rồi từ những câu chuyện rất đời thường ấy, các em sẽ hiểu và thêm trân trọng tình

thương yêu mà thầy cô dành cho mình. Đồng thời, nhà văn cũng khiến những độc giả đang là thầy giáo, cô giáo phải một lần nhìn lại mình để nhận ra rằng: trong quá trình giáo dục, người giáo viên cần nắm bắt được tâm lý học trò, vận dụng linh hoạt tính "nhu, cương" cho phù hợp để các em vừa tự giác tuân thủ những nguyên tắc trường học vừa cảm nhận được tình cảm chân thành của thầy cô.

3. Tình bạn tuổi học trò và những tình cảm hồn nhiên, trong sáng

Tình bạn học trò là một thứ tình cảm đẹp đẽ, nhẹ nhàng, trong sáng như ánh nắng ban mai mà mỗi người đều không thể thiếu trong cuộc đời. Những câu chuyện của Nguyễn Nhật Ánh như những thước phim sống động và sắc nét về tuổi học trò, về những tình bạn chân thành, trong sáng để ta thấy thêm yêu, thêm nâng niu, trân trọng. Ở đó, ta không chỉ bắt gặp những trò nghịch ngợm hồn nhiên của những cô cậu học trò ở cái tuổi "ăn chưa no, lo chưa tới" nhưng hoài bão thì cao như núi mà còn xúc động bởi sự thấu hiểu, sẻ chia và tình cảm gắn bó của các em. *Bàn có năm chỗ ngồi* là câu chuyện xoay quanh tình bạn tuổi học trò giữa năm người bạn chung lớp, chung tổ và cùng ngồi chung bàn: Huy, Bảy, Hiền, Quang và Đại. Với tinh thần cầu tiến, ham học hỏi, năm người bạn đã giúp đỡ nhau khắc phục những khó khăn, vượt qua giới hạn của bản thân để thay đổi, bút phá và vươn lên trong học tập. Những người bạn với những cá tính khác nhau và còn nhiều khiếm khuyết nhưng tất cả đều đang cố gắng hết mình để hoàn thiện bản thân và để tình bạn ấy lớn dần theo năm tháng. Không chỉ giúp đỡ nhau cùng tiến bộ trong học tập, bạn bè còn là người sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ ta trong cuộc sống. *Ngôi trường mọi khi* là không khí của một lớp học thật dễ thương với những câu chuyện về nhóm bạn học

sinh năm đầu cấp 3: Hạt Tiêu, Tóc Ngắn, Hột Mít, Bánh Trai, Răng Chuột, Mặt Mụn... Cảm thương và nể phục nghị lực của Răng Chuột, những người bạn quyết tâm kéo cậu ra khỏi vỏ ốc. Để rồi, nhờ những tình cảm chân thành của các bạn, Răng Chuột từ một cậu con trai lầm lì, nhút nhát đã trở nên nói cười nhiều hơn, gần gũi, hòa đồng với mọi người hơn và sẵn sàng chia sẻ những tâm sự, cảm xúc của mình.

Tuổi học trò vốn là lứa tuổi hồn nhiên với vô vàn những trò nghịch ngợm tinh quái. Nhưng đôi khi, sự tinh nghịch và những suy nghĩ trẻ con, vô tư ấy lại vô tình gây nên những tổn thương cho chính bạn bè mình. Thời kỳ đầu của tuổi học trò, các em đã có sự phân biệt giới tính rõ ràng, thậm chí ở một số em quan niệm về tình bạn với các bạn khác giới khá tiêu cực. Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã để nhân vật Khoa (*Bảy bước tới mùa hè*) thay các bạn nam nói lên quan niệm của mình: “Có một quy ước bất thành văn giữa bọn con trai với nhau: đưa con trai nào chọc cho con gái khóc, đưa đó là anh hùng; còn đưa nào đánh bạn với con gái, đưa đó là đồ bỏ đi, không xứng mặt nam nhi”⁶. Với lối suy nghĩ ấy, những cậu học trò như Khoa, Mừng, Thiều... đã tự coi mình là anh hùng và không ít lần giật đồ chơi, giật tóc, cốc đầu... khiến các bạn gái phải khóc. Những quy ước “ngốc xít”, những hành động đầy trẻ con nhưng chắc hẳn không ít cậu học trò đã làm như vậy. Tình bạn tuổi học trò cũng có vô vàn những mâu thuẫn, xích mích do sự khác biệt về suy nghĩ. Và dùng “nắm đấm” để giải quyết mâu thuẫn là lựa chọn của nhiều cậu học trò trong truyện Nguyễn Nhật Ánh. Qua mỗi trang sách ấy, người đọc như đang có cơ hội thấy lại những phút nông nổi, bông bột của chính mình và nhận ra rằng khi dùng bạo lực, mâu thuẫn không những không được giải quyết mà ngược lại, tất cả đều bị tổn thương.

Đó như một lời nhắc nhở nghiêm khắc mà chân thành của nhà văn với những độc giả tuổi học trò.

Với cách kể chuyện nhẹ nhàng mà đầy tình cảm, nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã đưa đến cho người đọc những câu chuyện đậm chất học trò nhưng ẩn chứa những thông điệp đầy ý nghĩa và cảm xúc về tình bạn. Những tình bạn hồn nhiên, trong sáng, chân thành, những cảm xúc trong trẻo, vui tươi, rạng rỡ giúp cuộc sống của chúng ta thật sự có ý nghĩa. Dù có những hiểu lầm, xích mích nhưng sau cùng, tình bạn vẫn là tình cảm đẹp nhất, bền chặt nhất trong cuộc đời mỗi người.

4. Tình yêu tuổi học trò và những rung động, xao xuyến

Tuổi học trò, các em đã xuất hiện những rung động đầu đời, những cảm xúc mới lạ với bạn khác giới. Nguyễn Nhật Ánh đã mở ra một thế giới đa màu sắc về tuổi học trò, về sự ngây ngô, trong trẻo qua từng nhân vật khi đối diện với những rung cảm trong trái tim mình. Ở lứa tuổi này, tình bạn là mảnh đất phù hợp nhất để tình yêu gieo xuống hạt giống của mình. Một ngày, các chàng trai bỗng nhận ra những nét xinh đẹp ở cô bạn mình, có thể là nụ cười duyên, là đôi mắt biếc, là khuôn mặt xinh xắn hay những cử chỉ đáng yêu để rồi chợt thấy lòng xao xuyến bâng khuâng. Trái tim lần đầu biết rung động vẫn còn mang bao ngại ngùng, tiếng yêu thương cứ ngập ngừng chẳng dám nói thành câu, những chàng trai đành gửi lòng mình vào những vần thơ (Thư trong *Cô gái đến từ hôm qua*), câu hát (Ngạn trong *Mắt biếc*). Và đặc biệt những tháng ngày lấm lem màu mực tím của tuổi học trò có lẽ không thể thiếu những lá thư bí ẩn trong ngăn bàn bị lủ bạn đem ra mổ xẻ và tổ chức những cuộc truy tìm “thủ phạm” mà không biết rằng ở góc lớp có ai đó đang

vô tình đỏ mặt (Phán trong *Bờ câu không đưa thư*). Nhà văn Nguyễn Nhật Ánh đã khắc họa những nhân vật vô cùng đáng yêu khi đối diện với rung cảm đầu đời, những cảm xúc không dễ đặt tên. Đó không hẳn là tình yêu mà chỉ là một cơn “cảm nắng” thoáng qua, một cảm giác lạ lùng len lỏi trong tâm hồn không dám thổ lộ cùng ai.

Bên cạnh những rung động nhẹ nhàng không cất thành lời, Nguyễn Nhật Ánh cũng ghi lại những cảm xúc lâng lâng trong niềm hạnh phúc của tình yêu đầu. Đó là cảm giác nhớ nhung triu mến lẫn một nỗi hân hoan khó tả của Thư khi nghĩ đến Việt An (*Cô gái đến từ hôm qua*); là những cảm xúc ngọt ngào, ấm áp len lỏi trong trái tim Chuẩn khi Cẩm Phô nhận lấy bó hoa hồng mà Chuẩn trao như nhận lấy tình yêu cậu gửi gắm trong đó (*Trại hoa vàng*); là phút giây xao xuyến, đắm say trong nụ hôn đầu của Phúc với Miên (*Ngày xưa có một chuyện tình*). Những khoảnh khắc thật đẹp ấy dường như trôi qua nhưng vĩnh viễn để lại trong tâm hồn một nỗi niềm vương vấn khó tả và trở thành kỷ niệm khó phai mờ trong ký ức mỗi người. Viết về tình yêu tuổi học trò, Nguyễn Nhật Ánh không chỉ để người đọc đắm chìm trong những rung động ngây thơ trong sáng, trong niềm hạnh phúc ngọt ngào của tình yêu mà ông còn cho người đọc thấy tình yêu làm thay đổi con người như thế nào. Trong *Trại hoa vàng*, tình cảm với Cẩm Phô đã trở thành động lực giúp Chuẩn từ một anh chàng vốn lười biếng, học lực trung bình bỗng trở nên chăm chỉ, tự giác học tập và có những tiến bộ rõ rệt. Tình cảm chớm nở giữa Tường và Nhi trong *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh* lại chính là liều thuốc có sức mạnh diệu kỳ giúp hai đứa trẻ chữa lành bệnh tật.

Thế nhưng không phải tình yêu nào cũng được đáp lại, có những mối tình đơn

phương day dứt qua tháng năm, đắng đặc một nỗi buồn và gieo những niềm đau như Ngạn (*Mắt biếc*) hay Vinh (*Ngày xưa có một chuyện tình*). Cả Ngạn và Vinh đều mang một tình yêu thầm lặng, chưa một lần dám thổ lộ trực tiếp với người mình yêu để rồi trái tim lại nhận lấy bao tổn thương. Nguyễn Nhật Ánh đã để các nhân vật của mình, những chàng trai đa sầu đa cảm trải qua những cảm xúc thăng trầm cùng những nỗi niềm day dứt cả cuộc đời. Tuổi học trò là độ tuổi bắt đầu đón nhận những cảm xúc mới mẻ, mong muốn khám phá nội tâm của chính mình. Nhưng do chưa đủ độ “chín” về nhận thức, tình cảm, lại thêm tâm lý hiếu kỳ, thích khám phá những cảm xúc mới lạ, không ít em đã ngộ nhận về tình yêu dẫn đến những hệ lụy không mong muốn. Và trong những tình huống ấy, người con gái thường phải chịu nhiều hơn những nỗi đau và sự thiệt thòi về mình. Hà Lan (*Mắt biếc*) hay Miên (*Ngày xưa có một chuyện tình*) đều bị cuốn theo sự mãnh liệt trong tình yêu, để cho những cảm xúc dâng trào làm mờ đi lý trí, dâng hiến hết mình cho tình yêu để rồi cánh cửa tương lai như đóng sập trước mắt khi sớm phải làm mẹ ở tuổi 17. Những cô gái ngây thơ, khờ dại trong những câu chuyện tình của Nguyễn Nhật Ánh đã đi vào một ngã rẽ khác của cuộc đời, một ngã rẽ có lẽ sẽ chỉ đầy những nước mắt và nỗi buồn đau.

Mỗi tình đầu của tuổi học trò được người ta ví như bông tuyết đầu mùa dịu nhẹ với những cảm xúc thuần khiết, trong lành. Nguyễn Nhật Ánh luôn trân trọng và muốn níu giữ từng khoảnh khắc yêu thương của tuổi học trò trong những trang viết của mình. Bằng ngòi bút tinh tế, hóm hỉnh, nhà văn đã làm sống dậy trong lòng người đọc vô vàn những cung bậc cảm xúc: một chút bồi hồi xao xuyến, một chút hân hoan, thấp

thỏm, một chút nhớ nhưng lưu luyến, một chút dỗi hờn vu vơ và cả những dịu dàng yêu thương. Mỗi câu chuyện đều khiến người đọc không khỏi băng khuâng như một lần nữa được đắm mình trong cơn mưa rào của thời thanh xuân tươi đẹp.

Tình yêu tuổi học trò có thể là những ký ức đẹp nhưng nếu không đủ mạnh mẽ để dùng lý trí lấn át con tim thì nó cũng có thể là nỗi ám ảnh, là sự nuối tiếc khôn nguôi. Hơn ai hết, các em cần sự đồng hành, sẻ chia, quan tâm của bố mẹ, thầy cô, những người đã có đủ kinh nghiệm để biết đâu là điều đúng đắn. Bởi vậy, thay vì cấm cản, phản đối gay gắt, cha mẹ, thầy cô hãy tôn trọng, lắng nghe các em bày tỏ cảm xúc để có thể tư vấn, khuyên bảo, cung cấp cho các em những kiến thức và kỹ năng cần thiết để tránh những hậu quả đáng tiếc xảy ra.

Không cầu kỳ, khoa trương, cũng ít có những cao trào, tác phẩm của Nguyễn Nhật Ánh là những câu chuyện đời thường giản dị nhưng được kể bằng giọng điệu vừa dí dỏm, hài hước, vừa nhẹ nhàng sâu lắng và mang lại thông điệp nhân văn sâu sắc. Với ngôn từ mộc mạc, gần gũi đậm chất dân dã thôn quê, các trang văn của Nguyễn Nhật Ánh như lời tự sự mang đậm chất thơ ngọt ngào mà thấm thật lâu. Người đọc như được đưa trở về sân ga tuổi thơ qua từng trang sách bởi nhà văn viết văn không phải chỉ dành cho trẻ em mà “viết cho những ai đã từng là trẻ em”.

Với sự chuyển đổi linh hoạt ngôi kể và điểm nhìn, việc sử dụng ngôn ngữ giàu tính biểu cảm kết hợp những hình ảnh so sánh đầy thú vị, đậm chất học trò, Nguyễn Nhật Ánh đã mở ra một thế giới tình cảm phong phú, đầy màu sắc nhưng cũng rất gần gũi, tự nhiên của tuổi học trò. Sự kết hợp giọng điệu hài hước, giọng điệu trữ tình và giọng

điệu triết lý khiến tác phẩm của ông không chỉ là những cuốn sách mang tính giải trí tạo tiếng cười vui tươi cho độc giả mà còn mang tính giáo dục sâu sắc. Mỗi câu chuyện như một bản đàn cất lên khúc nhạc về tuổi học trò với đủ những cung bậc cao thấp, trầm bổng, du dương, sôi nổi khiến độc giả say mê ngây ngất.

Những câu chuyện về tuổi học trò của Nguyễn Nhật Ánh không chỉ mang lại những cảm xúc trong veo, tươi xanh, mát lành của miền ký ức năm nào mà còn trở thành cầu nối yêu thương giữa các thế hệ. Những trang sách tinh khôi giúp trẻ thơ tự soi chiếu mình để trân trọng hơn những tình cảm đang có, đồng thời cũng giúp người lớn hiểu hơn về thế giới trẻ thơ để biết cách sẻ chia, bầu bạn cùng các em. Những câu chuyện tuy bình dị nhưng chân thật như chính cuộc sống đang diễn ra, qua đó dạy học trò biết sống yêu thương, sống trung thực và sống trách nhiệm. Nguyễn Nhật Ánh xứng đáng trở thành người bạn của trẻ thơ mọi thời đại. ■

Chú thích

¹ Minh Tuấn (2015), *Nguyễn Nhật Ánh: Tôi mãi là cậu học trò tuổi 15*, <https://www.baogiaothong.vn/nha-van-nguyen-nhat-anh-toi-mai-la-cau-hoc-tro-tuoi-15-d98638.html>, ngày 13.3.2015.

² Nguyễn Nhật Ánh (2015), *Mắt biếc*, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, trang 7.

³ Nguyễn Nhật Ánh (2019), *Trại hoa vàng*, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, trang 264.

⁴ Nguyễn Nhật Ánh (2019), *Lá nằm trong lá*, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, trang 183.

⁵ Nguyễn Nhật Ánh (2017), *Cây chuối non đi giày xanh*, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, trang 22.

⁶ Nguyễn Nhật Ánh (2018), *Bảy bước tới mùa hè*, NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, trang 17.